

Põllumajandusministri 12. juuni 2008. a määruse nr 60
 „Erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks
 vajalike kasutusviiside loetelu ning nõuded
 erisööda märgistamisel avaldatava teabe kohta”
 lisa

(põllumajandusministri 29.04.2011. a määruse nr 38 sõnastuses)

ERISÖÖDA KASUTUSOTSTARVETE JA NENDE SAAVUTAMISEKS VAJALIKE KASUTUSVIISIDE LOETELU LOOMALIIKIDE KAUPA

Jrk nr	Erisööda kasutusotstarve	Sööda olulised toiteomadused	Loomaliigid	Märgistamisel avaldatav teave	Soovitav kasutusviis ja -aeg	Muud nõuded
1	2	3	4	5	6	7
1	Neerufunktsioonide toetamine kroonilise või ajutise neerupuudulikkuse puhul	Väike fosforisisaldus ja piiratud proteiinisaldus, kuid proteiin on kvaliteetne	Koerad ja kassid	Proteiiniallikas Kaltsium Fosfor Kaalium Naatrium Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	Esialgu kuni 6 kuud kroonilise neerupuudulikkuse korral, 2–4 nädalat ajutise neerupuudulikkuse korral	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: “Soovitav enne kasutamist või enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
		või Vähenenud fosfori imendumine lantaankarbonaat-oktahüdraadi toimetel	Täiskasvanud kassid	Proteiiniallikas Kaltsium Fosfor Kaalium Naatrium Lantaankarbonaat-oktahüdraat		Märkida kasutusjuhendis: “Vesi peab olema alati saadaval.”.

				(Lantharenol) Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)		
2	Struviitkivide lahustamine, kasside alumiste kusetee haigus või uroloogiline sündroom	Uriini hapestavad omadused, väike magneesiumisisaldus ja piiratud proteiinisisaldus, kuid proteiin on kvaliteetne	Koerad	Proteiiniallikas Kaltsium Fosfor Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Väävel Uriini hapestavad ained	5–12 nädalat	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.” Märkida kasutusjuhendis: „Vesi peab olema alati saadaval.”
		Uriini hapestavad omadused ja väike magneesiumisisaldus	Kassid	Kaltsium Fosfor Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Väävel Tauriini üldkogus Uriini hapestavad ained		
3	Struviitkivide taastekke vähendamine, kasside alumiste kusetee haigus või uroloogiline sündroom	Uriini hapestavad omadused ja mõõdukas magneesiumisisaldus	Koerad ja kassid	Kaltsium Fosfor Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Väävel Uriini hapestavad ained	Kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”

4	Uraatkivide moodustumise vähendamine	Väike puriini- ja proteiinisaldus, kuid proteiin on kvaliteetne	Koerad ja kassid	Proteiiniallikas	Kuni 6 kuud, kuid pöördumatu kusihappe ainevahetuse häire korral eluaegselt	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”.
5	Oksalaatkivide moodustumise vähendamine	Väike kaltsiumi- ja D-vitamiini sisaldus ning uriini leelistavad omadused	Koerad ja kassid	Fosfor Kaltsium Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Väävel D-vitamiini üldkogus Hüdroksüproliin Uriini leelistavad ained	Kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
6	Tsüstiinkivide moodustumise vähendamine	Väike proteiinisaldus ja mõõdukas väävlit sisaldavate aminohapete sisaldus ning uriini leelistavad omadused	Koerad ja kassid	Väävlit sisaldavate aminohapete üldkogus Naatrium Kaalium Kloriidid Väävel Uriini leelistavad ained	Esialgu kuni 1 aasta	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist või enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
7	Koostisainete ja toitainete talumatuse vähendamine	Valitud proteiiniallikas või valitud süsivesikute allikas	Koerad ja kassid	Proteiiniallikas Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud) Süsivesikute allikas Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	3–8 nädalat; kui talumatuse ilmingud kaovad, võib seda sööta kasutada ajapiiranguta	–

8	Ägedate soolestiku absorptsioonihäirete vähendamine	Elektrolüütide suur sisaldus ja kergesti seeduvad koostisained	Koerad ja kassid	Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlusviis Naatrium Kaalium Limaainete allikas (kui neid on lisatud)	1–2 nädalat	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Ägeda ja paranemisjärgus oleva kõhulahtisuse ajal.” „Soovitav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
9	Maldigestiooni kompenseerimine, pankrease eksokriinne puudulikkus	Kergesti seeduvad koostisained ja väike rasvasisaldus	Koerad ja kassid	Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlusviis	3–12 nädalat, kuid kroonilise pankrease puudulikkuse korral kogu elu	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
10	Südamefunktsioonide tugevdamine kroonilise südamepuudulikkuse korral	Väike naatriumisaldus ja suurenenud K/Na suhe	Koerad ja kassid	Naatrium Kaalium Magneesium	Esialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
11	Glükoosi ainevahetuse regulatsioon (<i>Diabetes mellitus</i>)	Kiiresti glükoosi vabastavate süsivesikute väike sisaldus	Koerad ja kassid	Süsivesikute allikas ja vajaduse korral nende töötlusviis Tärklis Üldsuhkur Fruktoos (kui seda on lisatud) Asendamatute rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud) Lühikese ja keskmise pikkusega süsinikahelaga	Esialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”

				rasvhapete allikas (kui neid on lisatud)		
12	Maksa funktsioonide tugevdamine kroonilise maksapuudulikkuse korral	Kvaliteetne proteiin, proteiini mõõdukas sisaldus, asendamatute rasvhapete ja kergesti seeduvate süsivesikute suur sisaldus	Koerad	Proteiinallikas Asendamatute rasvhapete sisaldus Kergesti seeduvad süsivesikud ja vajaduse korral nende töötlusviis Naatrium Üldvask	Esialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.” Märkida kasutusjuhendis: „Vesi peab olema alati saadaval.”
		Kvaliteetne proteiin, proteiini mõõdukas sisaldus, asendamatute rasvhapete suur sisaldus	Kassid	Proteiinallikas Asendamatute rasvhapete sisaldus Naatrium Üldvask		
13	Rasvaainevahetuse regulatsioon hüperlipideemia korral	Väike rasvasisaldus ja suur asendamatute rasvhapete sisaldus	Koerad ja kassid	Asendamatute rasvhapete sisaldus Oomega-3 rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	Esialgu kuni 2 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
14	Vasesisalduse vähendamine maksas	Väike vasesisaldus	Koerad	Üldvask	Esialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
15	Liigse kehakaalu vähendamine	Energiasisaldus väike	Koerad ja kassid	Energiasisaldus	Kuni vajaliku kehakaalu saavutamiseni	Kasutusjuhendis osutada soovituslik päevane kogus
16	Toiduga kosutamine,	Energiasisaldus,	Koerad	Kergesti seeduvad	Kuni kosumiseni	Toru kaudu söötmiseks

	tervenemine, kasside hepaatiline lipidoos	asendamatute toitainete ja kergesti seeduvate koostisainete suur sisaldus	ja kassid	koostisained ja vajaduse korral nende töötlemisviis Energiasisaldus Oomega-3 ja oomega-6 rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)		mõeldud sööda puhul osutada kasutusjuhendis: „Sööta veterinaararsti järelevalve all.”
17	Naha funktsioonide tugevdamine dermatoosi ja liigse karvakaotuse korral	Asendamatute rasvhapete suur sisaldus	Koerad ja kassid	Asendamatute rasvhapete sisaldus	Kuni 2 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
18	Liigeste ainevahetuse toetamine osteoartriidi korral	Kuivaine üldkoguses minimaalne oomega-3-rasvhapete üldsisaldus 3,3% ja eikosapentaeenhappe (EPA) sisaldus 0,38%. Piisav E-vitamiini sisaldus	Koerad	Oomega-3-rasvhapete üldkogus EPA üldkogus E-vitamiini üldkogus	Esialgu kuni 3 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitatav enne kasutamist ja enne kasutusaja ületamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”
		Kuivaine üldkoguses minimaalne oomega-3-rasvhapete üldsisaldus 1,2% ja dokosaheksaeenhappe (DHA) sisaldus 0,28%. Suur metioniini- ja mangaanisisaldus. Piisav E-vitamiini sisaldus	Kassid	Oomega-3-rasvhapete üldkogus DHA üldkogus Metioniini üldkogus Üldmangaan E-vitamiini üldkogus		

19	Poegimishalvatuse ohu vähendamine	Väike kaltsiumisisaldus	Lüpsi-lehmad	Kaltsium Fosfor Magneesium	1–4 nädalat enne poegimist	Märkida kasutusjuhendis: „Söötmine lõpetada pärast poegimist.”
		või katioonide/anioonide sisalduse madal suhe		Kaltsium Fosfor Naatrium Kaalium Kloriidid Väävel	1–4 nädalat enne poegimist	Märkida kasutusjuhendis: „Söötmine lõpetada pärast poegimist.”
		või tseoliidi (sünteetiline naatriumalumiiniumsilikaat) suur sisaldus		Sünteetilise naatriumalumiiniumsilikaadi sisaldus	2 nädalat enne poegimist	Märkida kasutusjuhendis: „Söödakoguseid tuleb piirata, et päevane naatriumalumiiniumsilikaadi kogus looma kohta ei ületaks 500 g”. „Söötmine lõpetada pärast poegimist.”
		või suur kaltsiumisisaldus kergesti omastatavast kaltsiumisoolast		Üldkaltsiumi sisaldus, kaltsiumiallikas ja asjakohane kaltsiumikogus	Alustada esimeste poegimisnähtude ilmnemisel ja jätkata kuni 2 päeva jooksul pärast poegimist	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Soovitav enne kasutamist ära kuulata söödaspetsialisti arvamust.” ja kasutusjuhend, s.o manustamiskordade arv ning kestus enne ja pärast poegimist
20	Ketoosiohu (atsetoneemiaohtu) vähendamine,	Glükogeensete energiaallikate sisaldus	Lüpsilehmad ja uted	Glükogeensed energiaallikad Propaan-1,2-diool (kui	3–6 nädalat pärast lehmade poegimist, piimalehma söödas.	–

	ketoosist paranemine			lisatakse glükoosi lähteainena) Glütserool (kui lisatakse glükoosi lähteainena)	Viimased 6 nädalat enne ja esimesed 3 nädalat pärast uttede poegimist, ute söödas	
21	Tetaania (hüpomagneemia) ohu vähendamine	Suur magneesiumi-sisaldus, kergesti omastatavad süsivesikud, mõõdukas proteiinisisaldus ja väike kaaliumisisaldus	Mäletsejalised	Tärklis Üldsuhkur Magneesium Naatrium Kaalium	3–10 nädalat kiire rohukasvu perioodil	Kasutusjuhendis soovitada päevase ratsiooni tasakaalustamist, eriti kiudaine ja kergesti omastatavate energiaallikate lisamist Lammaste sööda puhul märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Eelkõige lakteerivatele uttedele.”
22	Atsidoosiohu vähendamine	Kergesti fermenteeruvate süsivesikute väike sisaldus ja suur puhverdusvõime	Mäletsejalised	Tärklis Üldsuhkur	Maksimaalselt 2 kuud. Piimalehma söödas kuni 2 kuud laktatsiooni algusest arvates	Kasutusjuhendis soovitada päevase ratsiooni tasakaalustamist, eriti kiudaine ja kergesti fermenteeruvate süsivesikute allikate lisamist. Lüpsilehmade sööda puhul osutada pakendil, mahutil või etiketil: „Eelkõige suure piimajõudlusega lüpsilehmadele.” Nuumlooma sööda puhul

						märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Eelkõige intensiivselt nuumatavatele”, märkides mäletsejalise kategooria.
23	Vee ja elektrolüütide tasakaalu säilitamine	Valdavalt elektrolüütide ja kergesti imenduvate süsivesikute sisaldus	Vasikad Põrsad Lamba- ja kitsetalled Varsad	Süsivesikute allikas Naatrium Kaaliium Kloriidid	1–7 päeva (1–3 päeva, kui muud sööta ei anta)	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Seedehäirete ohu korral, nende ajal või nendest tervenemise perioodil.” „Soovitav enne kasutamist ära kuulata veterinaararsti arvamust.”.
24	Kusekivide tekke ohu vähendamine	Väike fosfori- ja magneesiumisisaldus ning uriini hapestavad omadused	Mäletsejalised	Kaltsium Fosfor Naatrium Magneesium Kaaliium Kloriidid Väävel Uriini hapestavad ained	Kuni 6 nädalat	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Eelkõige intensiivselt nuumatavatele noorloomadele.” Märkida kasutusjuhendis: „Vesi peab olema alati saadaval.”
25	Stressireaktsioonide vähendamine	Suur magneesiumi- sisaldus või kergesti seeduvad koostisained	Sead	Magneesium Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlusviis	1–7 päeva	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv kasutada

				Oomega-3 rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)		
26	Füsioloogilise seedimise tasakaalustamine	Väike puhverdusvõime ja kergesti seeduvad koostisained	Pörsad	Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlusviis Puhverdusvõime Kootavate ainete allikas (kui neid on lisatud) Limaainete allikas (kui neid on lisatud)	2–4 nädalat	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Seedehäirete ohu korral, nende ajal või nendest tervenemise perioodil.”
		Kergesti seeduvad koostisained	Sead	Kergesti seeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlusviis Kootavate ainete allikas (kui neid on lisatud) Limaainete allikas (kui neid on lisatud)		
27	Kõhukinnisuse ohu vähendamine	Soole läbitavust stimuleerivad koostisained	Emised	Soole läbitavust stimuleerivad koostisained	10–14 päeva enne ja 10–14 päeva pärast poegimist	–
28	Rasvamaksa sündroomi ohu vähendamine	Väike energiasisaldus ning sellise energia suur osakaal, mis on ainevahetuses tekkinud suure polüküllastumata rasvhapete sisaldusega lipiididest	Munakanad	Energiasisaldus ¹ Lipiididest saadava metaboliseeruva energia protsent Polüküllastumata rasvhapete sisaldus	Kuni 12 nädalat	–
29	Vähese imendumise kompenseerimine	Küllastatud rasvhapete väike sisaldus ja	Kodu- linnud, välja	Küllastatud rasvhapete protsentuaalne suhe kõigisse	Esimese kahe koorumisjärgse	–

		rasvlahustuvate vitamiinide suur sisaldus	arvatud haned ja tuvid	rasvhapetesse A-vitamiini üldkogus D-vitamiini üldkogus E-vitamiini üldkogus K-vitamiini üldkogus	nädala jooksul	
30	Peensoole funktsiooni kroonilise puudulikkuse kompenseerimine	Prekaekaalselt kergesti seeduvad süsivesikud, proteiinid ja rasvad	Hobuslased, vajaduse korral märkida “vanadele loomadele”	Kergestiseeduvate süsivesikute, proteiinide ja rasvade allikas ja vajaduse korral nende töötlemisviis	Esiialgu kuni 6 kuud	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv kasutada, ning söötmissviisi, kaasa arvatud söötmist väikeste portsjonite kaupa palju kordi päevas Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Enne kasutamist või kasutusaja pikendamist konsulterida veterinaararstiga.”
31	Jämesoole krooniliste seedefunktsiooni häirete kompenseerimine	Kergesti seeduvad kiudained	Hobuslased	Kiudaine allikas Oomega-3-rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	Esiialgu kuni 6 kuud	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv kasutada, ning söötmissviisi Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Enne kasutamist või kasutusaja pikendamist konsulterida veterinaararstiga.”
32	Stressireaktsiooni nõrgendamine	Kergesti seeduvad koostisained	Hobuslased	Magneesium Kergestiseeduvad	2–4 nädalat	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv

				koostisained ja vajaduse korral nende töötlemisviis Oomega-3-rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)		kasutada
33	Elektrolüüdikaotuse kompenseerimine pärast ohtrat higistamist	Elektrolüütide ja kergesti omastatavate süsivesikute suur sisaldus	Hobuslased	Kaltsium Naatrium Magneesium Kaalium Kloriidid Glükoos	1–3 päeva	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv kasutada. Kui kõnesolev sööt moodustab olulise osa päevaratsioonist, antakse kasutusjuhendis soovitusi sööda omaduste muutuste ennetamiseks Märkida kasutusjuhendis: „Vesi peab alati olema kättesaadav.”
34	Toiduga kosutamine, tervenemine	Asendamatute toitainete ja kergestiseeduvate koostisainete suur sisaldus	Hobuslased	Kergestiseeduvad koostisained ja vajaduse korral nende töötlemisviis Oomega-3 ja oomega-6 rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)	Kuni kosumiseni	Kirjeldada juhendis olukordi, milles seda sööta on sobiv kasutada. Toru kaudu loomale andmiseks mõeldud sööda puhul märkida pakendile, mahutile või sildile: „Sööta veterinaararsti järelevalve all.”
35	Maksa funktsioonide toetamine kroonilise maksapuudulikkuse korral	Väike proteiinisisaldus, sisaldab kvaliteetseid kergesti seeduvaid	Hobuslased	Proteiini- ja kiudaineallikas Kergestiseeduvad süsivesikud ja vajaduse korral nende töötlemisviis	Esialgu kuni 6 kuud	Kirjeldada juhendis söötmissviisi, kaasa arvatud söötmist väikeste portsjonite kaupa palju kordi päevas

		süsivesikuid		Metioniin Koliin Oomega-3 rasvhapete sisaldus (kui neid on lisatud)		Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Enne kasutamist või kasutusaja pikendamist konsulteerida veterinaararstiga.”
36	Neerutalitluse toetamine kroonilise neerupuudulikkuse korral	Väike proteiinisaldus; kvaliteetse fosfori vähene sisaldus	Hobuslased	Proteiiniallikas Kaltsium Fosfor Kaalium Magneesium Naatrium	Esialgu kuni 6 kuud	Märkida pakendil, mahutil või etiketil: „Enne kasutamist või kasutusaja pikendamist konsulteerida veterinaararstiga.” Märkida kasutusjuhendis: „Vesi peab olema alati kättesaadav.”

¹ arvutatud vastavalt määruse (EÜ) nr 152/2009, milles sätestatakse proovivõtu- ja analüüsimeetodid sööda ametlikuks kontrolliks (ELT L 54, 26.2.2009, lk 1—130) VII lisale.

Ants Noot
Kantsler